

ปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561

Factors Affecting Career Decisions in Bachelor Programs of Mahasarakham University.

ภาณุวัฒน์ สว่างแสง¹

Phanuwat Sawangsang¹

Received: 22 October 2018

Revised: 11 December 2018

Accepted: 25 January 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวมและการแยกตามสายเป็น 3 ได้แก่สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตชั้นปีที่ 4-6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 650 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 และ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .25 ถึง .77 สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านองค์กร ($\bar{X}$ = 4.06, S.D = 0.41) ด้านครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.91, S.D = 0.65) ด้านอิทธิพลบุคคล ($\bar{X}$ = 3.65, S.D = 0.67)

2. การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ศึกษาในสายที่ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแตกต่างกัน โดยรวมต่างกันเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ทุกคู่มีความต่างกัน

คำสำคัญ : การตัดสินใจ, ประกอบอาชีพ, นิสิตปริญญาตรี

¹ นักวิชาการศึกษา, กองบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Educator Professional Level, Division of Academic Affairs, Mahasarakham University

Abstract

The purpose of this study was to examine and compare factors affecting career decision-making of undergraduate students at Mahasarakham University for the academic year 2018. The examination considered an overall view, as well as a view of individual fields of; Health Sciences, Sciences and Technology, and Humanities and Social Sciences. The samples included the senior (year 4 to year 6) undergraduate students of Mahasarakham University in the year 2018. The sample size ($n = 650$) was determined using the Krejcie and Morgan criteria. Stratified Random Sampling was adopted. The research instrument included a 24-item 5-point scale questionnaire, the reliability of .88 and discrimination of .25 - .77. The statistics implemented for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and One-way ANOVA.

The result showed that

1. Factors affecting career decision of undergraduate students of Mahasarakham University for the academic year 2018 were at the high level overall and in each respect of areas; proceeding from maximum to minimum as follows; organization ($\bar{X} = 4.06$, S.D = 0.41), family ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.65), and people ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.67).

2. Decision-making for career choices of undergraduate students

Mahasarakham University for the academic year 2018, as compared by fields, it found that different factors have influenced the decision-making and career choices differently overall, and in a pair-comparison, the difference in career decisions was found on entire pairs.

Keywords: Decision, Occupation, Undergraduate Students

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเอง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561 : 2) เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมแสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการโดยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับวิชาการ ที่เป็นสากล ให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา สามารถพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อมด้วยวิชาการ จริยธรรม และคุณธรรมดังปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “ผู้มีปัญญามีเป็นอยู่เพื่อมหาชน”

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 20 คณะ 84 สาขาวิชา ในแต่ละปีการศึกษาจะมีบัณฑิตสำเร็จการศึกษามากกว่า 6,000 คน และ จะต้องตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังมีนโยบายมุ่งเน้นให้มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตมากแล้วนั้นจะต้อง มีงานทำภายใน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 แต่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีบัณฑิต ที่มีงานทำ เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 85 จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริม สนับสนุน บัณฑิตได้งานทำ ขึ้น ขับเคลื่อน ส่งเสริม สนับสนุนนิสิต และบัณฑิต ให้มีความรู้ ทักษะ และเตรียมความพร้อมในการที่จะก้าวไปสู่อาชีพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการทำงาน

ปัจจุบันบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาใน แต่ละสาขาวิชานั้นได้ประกอบอาชีพทั้งในระบบและนอกระบบ อยู่ที่ร้อยละ 45 - 100 ซึ่งยังมีสาขาวิชาที่บัณฑิตได้ประกอบอาชีพไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด การทราบข้อมูลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพก็จะเป็นส่วนในการกำหนดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตได้งานทำเพิ่มขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยกำหนด

จากความเป็นมา เหตุผล และปัญหา ของการที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้วต้องมึ่งงานทำดังที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ในฐานะผู้ดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริม สนับสนุน บัณฑิตได้งานทำ สนใจ ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อจกษาข้อมูลที่ได้มาทำการพัฒนากระบวนการส่งเสริม และสนับสนุน นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้นมึ่งงานทำเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวมและการแยกตามสาย 3 สาย (สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 เมื่อจำแนกตามสาย 3 สาย (สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ คือ สายที่ศึกษา 3 สาย (สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

1.2 ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล ซึ่งได้ บรรณาธิการจากทฤษฎีการตัดสินใจของ ทฤษฎีการตัดสินใจรีตเตอร์ (ประพนธ์ ลิ้มมัทธ. 2544)

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพได้มีการจัด Focus Group โดยมีผู้เข้าร่วมโดยเป็นตัวแทนจาก 20 คณะใน 2 ส่วน คือ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมบัณฑิต และตัวแทนนิสิต และเชิงปริมาณดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 4-6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ทั้ง 3 สาย มีจำนวน 9,347 คน (กองทะเบียนและประมวลผล : 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนิสิตชั้นปีที่ 4 - 6 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ Krejcie and Morgan โดยผู้วิจัยเลือก 650 คน ของประชากร และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1.2.1 จำแนกนิสิตชั้นปีที่ 4 - 6 ประจำปีการศึกษา 2561 แยกออกเป็นตามที่คณะทั้ง 20 คณะ

1.2.2 ทำการสุ่มรายชื่อ นิสิตโดยสุ่มแบบแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non -Proportional Stratified Random Sampling) ในแต่ละคณะทั้ง 20 คณะ โดยใช้ช่วงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- จำนวนประชากร ต่ำกว่า 250 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 1 - 25

- จำนวนประชากร เกิน 250 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 26 - 45 เพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเป็นแต่ละคณะและแยกออกเป็นสายตามที่กำหนด ดังตารางนี้

ลำดับ	คณะ	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สายที่ 1 สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ			
1	คณะแพทยศาสตร์	130	25
2	คณะเภสัชศาสตร์	94	25
3	คณะพยาบาลศาสตร์	89	25
4	คณะสาธารณสุขศาสตร์	405	45
5	คณะสัตวแพทยศาสตร์และสัตวศาสตร์	27	20
สายที่ 2 สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			
6	คณะวิทยาศาสตร์	396	40
7	คณะเทคโนโลยี	368	40
8	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	207	25
9	คณะวิทยาการสารสนเทศ	479	40
10	คณะวิศวกรรมศาสตร์	391	40
11	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	229	25
สายที่ 3 สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์			
12	คณะการบัญชีและการจัดการ	2870	40
13	คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม	690	40
14	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	739	40
15	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง	979	40
16	คณะศึกษาศาสตร์	628	40
17	คณะศิลปกรรมศาสตร์	179	20
18	วิทยาลัยดุริยางคศิลป์	97	20
19	คณะพัฒนธรรมศาสตร์	94	20
20	คณะนิติศาสตร์	256	40
รวม		9,347	650

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

1. แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 มีทั้งหมด 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลังของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยสูงในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสูงใจในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ด้านองค์กร

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสูงใจในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสูงใจในการตัดสินใจเลือกประกอบด้านอิทธิพลของบุคคล

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีการจัดสนทนากลุ่มจากตัวแทนคณะ กองบริการ การศึกษา และตัวแทนนิสิต ในการสังเคราะห์ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561

การดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือจำนวน 30 ข้อและได้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์และนำมาวิเคราะห์หาค่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามเกณฑ์ คัดเหลือ 24 ข้อ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2552 : 50-54)

2. ดำเนินการทดลองใช้ (Try out) กับ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4-6 มหาวิทยาลัยมหาสารคามทั้ง 3 สาย จำนวน 51 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบ ความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ และหาค่าอำนาจจำแนก

3. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ทั้ง 24 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาระดับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวมและการแยกตามคณะโดยใช้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 เมื่อจำแนกตามสายวิชาโดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา

1. จากการเรียงลำดับระดับของปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิต ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยมีการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล (ดังแสดงตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การจัดเรียงลำดับระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล ทั้ง 3 ด้าน

แรงจูงใจในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	เรียงลำดับระดับของการตัดสินใจ
1. ด้านองค์กร	4.06	0.41	1
2. ด้านครอบครัว	3.91	0.65	2
3. ด้านอิทธิพลบุคคล	3.65	0.67	3

2. การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ศึกษา ในสายที่ต่างกัน

มีการตัดสินใจโดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล (ดังแสดงตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ของนิสิตที่เข้าศึกษาในสายที่ต่างกัน

แรงจูงใจ	SOV	DF	SS	MS	F	p
การตัดสินใจโดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.735	1.868	8.640**	.000
	ภายในกลุ่ม	647	139.859	.216		
	รวม	649	143.959			
ด้านองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.404	.702	6.854**	.016
	ภายในกลุ่ม	647	109.835	.170		
	รวม	649	111.239			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	5.698	2.849	6.854**	.001
	ภายในกลุ่ม	647	268.947	.416		
	รวม	649	274.645			
ด้านอิทธิพลบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	7.016	3.508	8.066**	.000
	ภายในกลุ่ม	647	281.411	.435		
	รวม	649	288.427			

* นัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ของนิสิตที่ศึกษาสายต่างกัน มีการตัดสินใจ เลือกประกอบอาชีพโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยผลต่างนัยสำคัญน้อยสุด ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) โดยรวม

สายวิชา	$\bar{X}$	สายวิชา		
		สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ	สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
		3.90	3.77	3.94
สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.90	-	0.13*	-0.03*
สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.77	-	-	-0.17*
สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.94	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตที่ศึกษาสายที่ต่าง กันมีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแตกต่างกัน โดยรวม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) พบว่า คู่ที่มีความต่างกัน ได้แก่ นิสิตสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ แตกต่างกับ วิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี และสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแตกต่างกับสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สรุปผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ในสายที่ต่างกันมีการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพโดยรวมที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยรวมและแยกตามสาย

1.1 จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านจำนวน 3 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ

ด้านองค์กรมี ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ความมั่นคงของงานมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีตำแหน่งงานตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ระบบการทำงานขององค์กร มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ค่าตอบแทน และสวัสดิการขององค์กรมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ องค์กรเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสังคม ความก้าวหน้าในการทำงานมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ สภาพแวดล้อมที่ดีขององค์กรมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ องค์กรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตำแหน่งงานและความท้าทายของงานมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ สถานที่ตั้งขององค์กรมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำเลที่ตั้งขององค์กรมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ชื่อเสียงขององค์กรมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจมาจากการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพที่องค์กรที่มีความมั่นคงจะส่งผลให้ชีวิตคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาให้ตรงกับตำแหน่งงาน มีค่าตอบแทนที่เหมาะสม และได้เข้าทำงาน ที่มีสภาพแวดล้อมดี มีทำเลใกล้บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีระนันท์ ไวศรีแสง (2552 : 1 - 2) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก

ประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ อาชีพรับราชการ อาชีพรัฐวิสาหกิจ อาชีพองค์กรระหว่างประเทศ และอันดับสุดท้ายคือ อาชีพอื่น ๆ เช่น งานบริการตามลำดับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

- คณะมีค่า Chi-square ได้ $\chi^2 = 24.516$ df = 8 Sig = .002 แสดงว่าคณะของนักศึกษาที่ศึกษาอยู่นั้นมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ภูมิสำเนา มีค่า Chi-square ได้ $\chi^2 = 16.677$ df = 10 Sig = .082 แสดงว่าอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองของนักศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- บิดา มารดา หรือผู้ปกครองคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษา มีค่า Chi-square ได้ $\chi^2 = 114.964$ df = 8 Sig = .000 แสดงว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของนักศึกษาคาดหวังในการประกอบอาชีพของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ สถานศึกษา หรือมหาวิทยาลัย เกรดเฉลี่ย อาชีพบิดาหรือผู้ปกครอง อาชีพมารดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ปัจจัยการสนใจด้านองค์กร ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

ด้านครอบครัว มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ ความคาดหวังของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ รายได้ครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ การโน้มน้าวของคนในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งนี้อาจจะมีส่วนมาจากการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนั้นมีส่วนที่ครอบครัวมีความต้องการและคาดหวังให้นิสิตสำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้น ได้งานทำตรงกับสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวัง เพื่อที่จะมีความมั่นคงในชีวิตและอีกส่วนหนึ่ง รายได้ของครอบครัวจะช่วยให้ นิสิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพที่มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมและมั่นคง

ด้านอิทธิพลบุคคล มีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ คำแนะนำของอาจารย์มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อน ญาติ พี่น้องประสบความสำเร็จในการเข้าทำงาน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ องค์กรที่มีข้อมูลในเว็บไซต์จัดหางาน เป็นที่นิยม มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีเครือข่ายการทำงานอยู่ที่องค์กรนั้นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีเพื่อนทำงานที่องค์กรนั้น มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ คำชักชวนของเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งนี้อาจจะมีส่วนมาจากการสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม นิสิตมีความเชื่อมั่นว่าสามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการ และปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ เรียงลำดับได้ คือ อาจารย์ ญาติพี่น้อง ข้อมูลขององค์กร และได้เห็นญาติ เพื่อน ทำงานในองค์กรนั้น ๆ เป็นแบบอย่างช่วยตัดสินใจ จึงทำให้นิสิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้

2 จากการเรียงลำดับระดับของปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตใน

ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ทั้ง 3 ด้านโดยรวมเรียงลำดับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล

3 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพของนิสิต ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 มีความเห็นว่านิสิต มีการตัดสินใจประกอบอาชีพดังนี้

ด้านองค์กร อาจเนื่องมาจาก นิสิตที่สำเร็จการศึกษาและเลือกประกอบอาชีพ สิ่งที่จะเป็นตัวช่วยในการเลือกประกอบอาชีพ คือ เกิดจากค่าตอบแทน และสวัสดิการที่องค์กรมอบให้ รวมถึงได้รับความมั่นคงในตำแหน่งงาน

ด้านครอบครัว อาจเนื่องมาจากนิสิตที่สำเร็จการศึกษาและเลือกประกอบอาชีพ สิ่งที่จะเป็นตัวช่วยในการเลือกประกอบอาชีพ คือ มีความต้องการที่จะทำงานใกล้บ้าน ใกล้ครอบครัว เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่พัก และค่าเดินทาง

ด้านอิทธิพลบุคคล อาจเนื่องมาจากนิสิตที่สำเร็จการศึกษาและเลือกประกอบอาชีพ สิ่งที่จะเป็นตัวช่วยในการเลือกประกอบอาชีพ คือเกิดจากการได้รับคำแนะนำจากการฝึกวิชาชีพ การสำเร็จการศึกษา และทำงานตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง

4. การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 ในสายที่ต่างกัน มีการตัดสินใจโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านอิทธิพลบุคคล มีการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

เชิงนโยบาย จากการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรมีนโยบายจัดทำฐานข้อมูลองค์กร

ตามที่วิจัยค้นพบเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเลือก และตัดสินใจให้กับบัณฑิตเพื่อเลือกเข้าปฏิบัติงาน ตรงกับความต้องการของนิสิต

เชิงปฏิบัติ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีการ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะ ที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลองค์กรให้มากขึ้น เพื่อให้นิสิตได้รับทราบ ตามความต้องการของนิสิต และเพื่อประกอบการ ตัดสินใจได้อย่างสะดวก ทันต่อการแข่งขันในการ เข้าปฏิบัติงานของนิสิตในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นฐาน ความมั่นคงให้กับนิสิต และครอบครัวต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การ ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในสาขา ต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านิสิตสาขาต่างกัน มีการ

ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ เหมือนหรือต่างกัน อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ

ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของ นิสิต ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3 ควรมีการศึกษาความต้องการของ

สถานประกอบการเพื่อจะได้ผลิตบัณฑิตให้ ตรงกับ ความต้องการของสถานประกอบการนำมา เปรียบเทียบการการตัดสินใจของนิสิต

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ โครงการสนับสนุนการ วิจัยจากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กองทะเบียนและประมวลผล. (2561). ฐานข้อมูลจำนวนนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรพันธ์ ไวยศรีแสง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญา ตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2552). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. (2551). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการ ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประพนธ์ ลิ้มมหาร. การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ และสาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัย บุรพา. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2560). ระเบียบการรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย มหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561. ขอนแก่น : คลังน่านวิทยา.
- สมบัติ ห้ายเรือคำ. (2552). ระเบียบวิธีการวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : สำนัก พิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ ห้ายเรือคำ. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2552.
- สมบัติ ห้ายเรือคำและคณะ. (2552). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กทม. : ประสานการพิมพ์.